

Πως λειτουργεί η Χρηματιστηριακή Αγορά και τα λάθη των επενδυτών

Γιώργος Μάρκοβιτς
gemsbot@gmail.com

11/05/2020

Τι είναι «Χρηματιστήριο»;

- ▶ Τα Χρηματιστήρια είναι οργανωμένες Αγορές και λειτουργούν υπό την εποπτεία και τους κανονισμούς κάθε κράτους, ώστε να υπάρχει διαφάνεια στις συναλλαγές.
- ▶ Στα Χρηματιστήρια, όπως σε κάθε άλλη μορφή Αγορών, αγοράζονται και πωλούνται προϊόντα διαμορφώνοντας τις τιμές με βάση τη προσφορά και τη ζήτηση.
- ▶ Τα προϊόντα που διαπραγματεύονται στα Χρηματιστήρια είναι μετοχές των εισηγμένων εταιρειών, παράγωγα προϊόντα αυτών, ομόλογα, διαπραγματεύσιμα αμοιβαία κεφάλαια, εμπορεύματα, ναύλοι και άλλα σύνθετα προϊόντα.
- ▶ Ο πρωτογενής σκοπός της ύπαρξης του Χρηματιστηρίου Αξιών είναι η άντληση κεφαλαίων από εταιρείες πέραν του Τραπεζικού δανεισμού και τις καταθέσεις των μετόχων, με την έκδοση μετοχών.

Τι είναι «Μετοχή»;

- ▶ Συνήθως η αρχική ενασχόληση κάθε ατόμου στον εντυπωσιακό κόσμο των επενδύσεων κινητών αξιών είναι οι αγοραπωλησίες μετοχών.
- ▶ Οι μετοχές είναι τίτλοι ιδιοκτησίας ενός μέρους μίας εταιρείας. Ο κάτοχος έστω και μίας μετοχής εισηγμένης εταιρείας έχει αναλογικά τα ίδια δικαιώματα όπως κάθε άλλος μέτοχος.
- ▶ Το συμβόλαιο αγοράς ενός ακινήτου είναι η απόδειξη της συναλλαγής. Η αντίστοιχη απόδειξη στις μετοχές είναι το πινακίδιο.
- ▶ Όπως δε στο Υποθηκοφυλακείο φυλάσσονται οι τίτλοι ιδιοκτησίας των ακινήτων έτσι και στο ΕΛ.Κ.Α.Τ. το Ελληνικό Κεντρικό Αποθετήριο Τίτλων φυλάσσονται οι μετοχές.

Βασικές Λειτουργίες Χρηματιστηριακών Αγορών

- ▶ Με ελάχιστες ιστορικές εξαιρέσεις, τα Χρηματιστήρια λειτουργούν με ηλεκτρονικές πλατφόρμες όπου οι επενδυτές εισάγουν μέσω υπολογιστών τις εντολές τους για αγορά ή πώληση τίτλων.
- ▶ Μεσολαβεί ενδιάμεσα ηλεκτρονικά μία Χρηματιστηριακή εταιρεία, όπου ελέγχει την οικονομική επάρκεια του επενδυτή και αυτές είναι υπόλογες για την φερεγγυότητα στην εκκαθάριση των συναλλαγών.
- ▶ Βασική αρχή στη λήψη των εντολών είναι η χρονική προτεραιότητα ασχέτως μεγέθους τους.
- ▶ Πράξεις εκτελούνται όταν υπάρχουν αντιπαραβαλλόμενες εντολές αγοραστών και πωλητών. Η συνισταμένη δύναμη τους είναι αυτή που δίνει την αλλαγή τιμών και διαγράφει τη πορεία των διαφόρων τίτλων.

Βασικές Λειτουργίες Χρηματιστηριακών Αγορών

- ▶ Στο Χρηματιστήριο Αθηνών η διαρκής διαπραγμάτευση των μετοχών γίνεται καθημερινά από τις 10:30 μέχρι και τις 17:00.
- ▶ Για την ανεύρεση των τιμών ανοίγματος και κλεισίματος κάθε μετοχής γίνονται δημοπρασίες με συλλογή εντολών αγοράς και πώλησης για 15 περίπου λεπτά από τις 10:15 και για 20 περίπου λεπτά μέχρι και της 17:20.
- ▶ Η τιμή ανοίγματος και κλεισίματος, όπου συνήθως υπάρχει ένα φάσμα ίδιων τιμών που έχουν ταυτόχρονα αγοραστές και πωλητές, γίνεται στην τιμή που μεγιστοποιεί την συνολική αξία όλων των πράξεων.
- ▶ Υπάρχουν φυσικά αρκετές λεπτομέρειες στον τρόπο λειτουργίας του Χρηματιστηρίου Αθηνών και αυτές αναφέρονται στον ιστότοπο του:
- ▶ <https://www.athexgroup.gr/el/>

Τα πρώτα βήματα στις Χρηματιστηριακές Αγορές

- ▶ Η πληροφόρηση μέσω Χρηματιστηριακών ιστοτόπων για τα δρώμενα στην Οικονομία μιας χώρας και στις εισηγμένες εταιρείες της είναι αναγκαία ενημέρωση τόσο στην αρχή όσο και στην μετέπειτα πορεία μας.
- ▶ Η δυνατότητα που πλέον παρέχει ο ΣΕΔ στην παρακολούθηση των Γενικών Συνελεύσεων είναι ότι καλύτερο μπορεί να υπάρξει στο να αξιολογούνται και να συγκρίνονται μεταξύ τους οι εταιρείες.
- ▶ Στη συνέχεια μελετώντας την εξέλιξη των τιμών μίας ομάδας μετοχών με εικονικές συναλλαγές αγοραπωλησιών δίνει μία πρώτη γεύση για τις μετέπειτα αποδόσεις.
- ▶ Είναι σημαντικό να βρεθεί μία μεθοδολογία, που να είναι διαχρονικά αποδοτική, από τις πολλές που υπάρχουν, πριν καν επενδυθούν τα πρώτα χρήματα στις Αγορές.
- ▶ Όπως στη καθημερινή ζωή μας το γνώθι σαυτόν παίζει ουσιαστικό ρόλο για τις επιτυχίες μας, έτσι και στη Χρηματιστηριακή μας πορεία γνωρίζοντας το επενδυτικό μας προφίλ είναι αναγκαίο για την επαναλαμβανόμενη κερδοφορία μας.

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΦΙΛ

- ▶ Κάθε επενδυτικό προφίλ έχει πολλές παραμέτρους, αλλά 5 είναι οι δεσπύζουσες, όλες ισότιμες μεταξύ τους και έντονα αλληλοσυμπλεκόμενες.
- ▶ 1. Επενδυτικά Κεφάλαια
- ▶ 2. Προσδοκίες Κέρδους ή Ζημιάς
- ▶ 3. Γνωστικό Επίπεδο
- ▶ 4. Χρόνος Απασχόλησης
- ▶ 5. Προκαταλήψεις
- ▶ Το αρχικό προφίλ μας, όπως πιστεύουμε ότι είναι όταν ξεκινούμε τις επενδύσεις συχνότατα απέχει παρασάγγες μέχρι να σταθεροποιηθεί για πρώτη φορά. Φυσικά το προφίλ μας δεν είναι κάτι στατικό και είναι αναγκαίο να προσαρμόζεται ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες.
- ▶ Το να βρίσκει ο καθένας μας μία αρμονία μεταξύ των 5 παραμέτρων απαιτεί χρόνο και είναι αυτό που οδηγεί σε μία επαναλαμβανόμενη κερδοφορία.

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ Κεφάλαια

- ▶ Τα επενδυτικά κεφάλαια πρέπει να είναι κεφάλαια που εάν χαθούν δεν θα επηρεάσουν την οικονομική μας υπόσταση.
- ▶ Το ποσοστό των διαθέσιμων κεφαλαίων μας που βάζουμε σε χρηματιστηριακό ρίσκο είναι μία από τις παραμέτρους που μας χαρακτηρίζει σαν τζογαδόρο ή σαν επενδυτή.
- ▶ Δεν υπάρχει ένας κανόνας για όλους, γιατί τόσο η ηλικία μας όσο και η δυνατότητα παραγωγής εισοδημάτων πρέπει να είναι τα κυρίαρχα στις αποφάσεις μας.
- ▶ Το παν μέτρο άριστον είναι ο χρυσός κανόνας στις ποσοστώσεις που πρέπει να βάζουμε στα κεφάλαια μας που ρισκάρουμε στις Αγορές.
- ▶ Διαχρονικά η μέγιστη έκθεση των κεφαλαίων μας σε ρίσκο μπορεί να μεταβάλλεται αλλά πρέπει να είναι αποτέλεσμα λογικών συλλογισμών μας και να μην γίνεται παρά μόνο ελάχιστες φορές τον χρόνο.
- ▶ Η καλύτερη στρατηγική είναι να επενδύουμε σε προϊόντα που ταιριάζουν στη ζώνη ασφαλείας μας και να επιδιώκουμε μία σταθερή απόδοση.
- ▶ Έχοντας μετά από κάποιο διάστημα εξασφαλίσει μια σταθερότητα στις αποδόσεις μας τότε μπορούμε να αυξάνουμε σταδιακά τις θέσεις μας.

Προσδοκίες Κέρδους ή Ζημιάς

9

- ▶ Εάν οι προσδοκίες μας εμπεριέχουν δυσανάλογα μεγάλα ποσοστά κερδοφορίας σε σχέση με το αναλαμβανόμενο ρίσκο τότε δύσκολα θα υλοποιηθούν και θα μας απογοητεύσουν.
- ▶ Ο λόγος του προσδοκώμενου κέρδους ως προς την ανεκτή ζημιά, είναι ουσιαστικής σημασίας καθώς επίσης και το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα της κάθε επένδυσης.
- ▶ Ένας απλός κανόνας είναι ο λόγος κέρδους προς ανεκτή ζημιά να μην είναι χαμηλότερος από το 1 προς 1 ενώ είναι εντός λογικών πλαισίων στόχοι της τάξεως από το 3 έως το 5 προς 1.
- ▶ Ένα από τα ελάχιστα αξιώματα στις επενδύσεις είναι ότι όσο μεγαλώνουν τα κεφάλαια τόσο πρέπει να μικραίνουν τα ποσοστά που βάζουμε στόχο να κερδίσουμε ή μπορούμε να ανεχθούμε να χάσουμε.
- ▶ Με μεγαλύτερα κεφάλαια η συνολική θέση μας σε κάθε τίτλο καλό είναι να επιμερίζετε σε πολλαπλά σημεία εισόδου και εξόδου ώστε οι αποδόσεις να είναι μεν μικρότερες αλλά σταθερότερες.
- ▶ Αυτό δε που είναι διαχρονικά ωφέλιμο είναι η επαναληψιμότητα των αποδόσεων μας παρά τις όποιες περιστασιακές ανοδικές αναλαμπές.

- ▶ Το γνωστικό επίπεδο κάθε επενδυτή είναι ίσως η πιο παραμελημένη παράμετρος από αυτές που χαρακτηρίζουν τα προφίλ, κυρίως λόγω της άγνοιας του μεγάλου βάθους που έχει προχωρήσει η Τεχνολογία και τα συστήματα που αναλύουν τις τιμές του ταμπλό.
- ▶ Έτσι βλέπουμε συχνά το φαινόμενο επενδυτές μετά από λίγες εβδομάδες ενασχόλησης τους να ρισκάρουν τα κεφάλαια τους στις Αγορές χωρίς να ξέρουν τις βασικές λειτουργίες τους.
- ▶ Η συνεχής διεύρυνση των γνώσεων μας είναι απαραίτητη γιατί οι Αγορές αλλάζουν συνεχώς και πρέπει να προσαρμοζόμαστε όλοι στις εναλλασσόμενες συνθήκες.
- ▶ Υπάρχουν αρκετές πηγές επιμόρφωσης, πολλές από τις οποίες είναι δωρεάν όπως η σημερινή παρουσίαση αλλά και το διαδίκτυο. Ακόμα και αυτές που κοστίζουν είναι φθηνές σχετικά με τα δίδακτρα του ταμπλό, που είναι από τα ακριβότερα.
- ▶ Μεθοδολογίες που δούλευαν καλά πριν δεκαετίες έχουν πιά ξεπεραστεί και συχνά είναι και πολύ ζημιογόνες.
- ▶ Εάν δεν βελτιώνουμε συνεχώς το γνωστικό μας επίπεδο θα έρθει η στιγμή που η Αγορά θα ξεπεράσει τις γνώσεις μας και θα μας πάρει ότι έχουμε δημιουργήσει από αυτή και ακόμα περισσότερα.

Χρόνος Απασχόλησης

- ▶ Η σημασία που έχει ο διαθέσιμος χρόνος μας είναι κάτι που πρέπει να το λαμβάνουμε σοβαρά υπ' όψη μας ώστε να επιλέγουμε την κατάλληλη Αγορά για εμάς, τα προϊόντα που μας ταιριάζουν και το χρονικό πλαίσιο της προβλεπόμενης διακράτησης των θέσεων μας.
- ▶ Υπάρχει μία συνάρτηση που είναι αναλογικά αντίστροφη μεταξύ του διαθέσιμου χρόνου μας και την διακράτηση των διαφόρων επενδυτικών προϊόντων. Όσο περισσότερο χρόνο μπορούμε να διαθέσουμε με τις Αγορές τόσο πιο μικρά θα πρέπει να είναι τα χρονικά πλαίσια της κάθε επένδυσης.
- ▶ Επίσης όσοι έχουμε αρκετό χρόνο στη διάθεσή μας καλό είναι να ασχολούμαστε με τα πιο ευκίνητα προϊόντα ώστε σαν αποτέλεσμα να κάνουμε περισσότερες πράξεις με μικρότερο ρίσκο στη κάθε μία.
- ▶ Φυσικά το αντίστροφο ισχύει για όσους δεν έχουν την πολυτέλεια του χρόνου.

Προκαταλήψεις

- ▶ Δυστυχώς οι προκαταλήψεις του καθενός μας είναι ο μεγαλύτερος αρνητικός παράγοντας σε κάθε επενδυτικό προφίλ. Δεν γνωρίζω κάποια προκατάληψη που να έχει βοηθήσει οποιονδήποτε επενδυτή στο να βελτιώσει τις επιδόσεις του. Για αυτό και όσες λιγότερες έχουμε τόσο καλύτερα πηγαίνουμε στις Αγορές.
- ▶ Επιγραμματικά μερικές από αυτές που έχω βιώσει είτε σε προσωπικό επίπεδο είτε σε φιλικά μου άτομα είναι:
 - ▶ 1. Προκατάληψη της επιβεβαίωσης.
 - ▶ 2. Πουλάμε μόνο με κέρδος.
 - ▶ 3. Αγνοώντας τις πιθανότητες.
 - ▶ 4. Ψευδαίσθηση της γνώσης.
 - ▶ 5. Υπερβολική σιγουριά.
 - ▶ 6. Αποστροφή απώλειας.
 - ▶ 7. Προσκόλληση σε τιμές και αμέτρητες άλλες.

Μία Πρόταση

13

- ▶ Γράψτε λεπτομερώς το δικός σημερινό επενδυτικό προφίλ όπως το αντιλαμβάνεσθε και στη συνέχεια να το κοιτάτε μια με δύο φορές το μήνα και να το προσαρμόζετε σε αυτά που πράγματι έχετε κάνει και όχι σε αυτά που θέλατε να κάνετε.
- ▶ Κρατώντας αντίγραφα θα σας εντυπωσιάσουν οι σημαντικές αλλαγές που θα βλέπετε διαχρονικά.
- ▶ Από προσωπική εμπειρία, θυμάμαι την πρώτη φορά που συμπλήρωσα ένα μεγάλο ερωτηματολόγιο που περιελάβανε και τα πέντε παραπάνω στοιχεία πόσο επιπόλαιες ήταν οι απαντήσεις μου και πόσο μακριά ήταν από την πραγματικότητα.
- ▶ Γιατί συνήθως αυτό που σκεφτόμαστε για τον εαυτόν μας δεν είναι όπως είναι στην πράξη.

Λάθη που γίνονται στις Αγορές

14

- ▶ Όλες οι επενδύσεις είναι μία εφαρμογή της στατιστικής που αποτελείται από κερδισμένες και ζημιογόνες πράξεις. Πολλά από τα αποτελέσματα είναι σχεδόν αναπόφευκτα επηρεασμένα από εξωγενείς συγκυρίες της περιρρέουσας κατάστασης.
- ▶ Γίνονται όμως και μία σειρά από λανθασμένες κινήσεις που μπορούν να αποφευχθούν. Μακροχρόνια κερδισμένοι είναι οι επενδυτές που μαθαίνουν και από τα λάθη των άλλων ενώ εξανεμίζουν τα χαρτοφυλάκιά τους όσοι δεν μαθαίνουν από τα δικά τους λάθη.
- ▶ Η αναγνώριση ενός λάθους είναι το μισό της διόρθωσης του και ελπίζω η παρακάτω λίστα που περιέχει τις κυριότερες ομάδες λανθασμένων κινήσεων να βοηθήσει όλους στη μείωση τους.
- ▶ 1.Έλλειψη πειθαρχίας, σχεδιασμού, προστασίας θέσεων και τήρησης αρχείων.
- ▶ 2.Φόβος, απληστία, εγωισμός, αναποφασιστικότητα και ερασιτεχνισμός.
- ▶ 3.Ενίσχυση ζημιογόνων θέσεων, εκδικητικές συναλλαγές και χειρότερο από όλα ο συνδυασμός ετερόκλητων μεθοδολογιών μέχρι να βρει ο καθένας μας αυτό που του ταιριάζει και να το ακολουθεί πιστά.

Μία Δεύτερη Πρόταση

15

- ▶ Το να μην κάνουμε λάθη δεν είναι δυνατόν. Αλλά το να μπορούμε να τα αναγνωρίζουμε έγκαιρα και να τα διορθώνουμε άμεσα είναι ένας εφικτός στόχος που θα μας οδηγήσει και στην μείωση τους.
- ▶ Αυτό που βρήκα ότι με βοήθησε περισσότερο από οτιδήποτε άλλο είναι μία λίστα που ενημέρωνα με το κόστος κάθε λάθους, όπως εγώ τα αντιλαμβανόμουν.
- ▶ Εάν το δοκιμάσετε θα δείτε ότι οι αμείλικτοι αριθμοί δίνουν την πραγματική διάσταση και όχι η ανθρώπινη μνήμη που έχει την τάση να επιλέγει και να ωραιοποιεί το παρελθόν.

Πέντε άρθρα μου που έχουν δημοσιευτεί στο ηλεκτρονικό περιοδικό TRADERS' και αναφέρουν αναλυτικά τις παραπάνω σκέψεις μου.

▶ Σύγχρονα επενδυτικά εργαλεία

Από το μιλιμετρέ χαρτί με μολύβι και γομολάστιχα, στις υψηλής συχνότητας συναλλαγές σε 40 χρόνια.

http://www.gemsbot.com/pdf/Gem_TradersMag1.pdf

Πέντε προαπαιτούμενα για επιτυχίες στις Χρηματαγορές

Τόσο απλά ... αλλά και τόσο δύσκολα στην εφαρμογή τους.

http://www.gemsbot.com/pdf/Gem_TradersMag2.pdf

Επενδυτικά Προφίλ

Οι διαφορετικές συνιστώσες.

http://www.gemsbot.com/pdf/Gem_TradersMag3.pdf

Προκαταλήψεις στις Αγορές

Όσες λιγότερες, τόσο το καλύτερο!

http://www.gemsbot.com/pdf/Gem_TradersMag4.pdf

Λάθη που γίνονται στις Αγορές και πως διορθώνονται

Η αναγνώριση ενός λάθους είναι το μισό της διόρθωσης του.

http://www.gemsbot.com/pdf/Gem_TradersMag5.pdf

Ευχαριστώ !

17

- ▶ Εσάς που είχατε την υπομονή να με ακούσετε.
- ▶ Τον Πρόεδρο του ΣΕΔ, Μπάμπη Εγγλέζο που με προσκάλεσε να πω τις σκέψεις μου σήμερα και όλα τα μέλη του ΣΕΔ που είκοσι χρόνια τώρα μοιραζόμαστε Χρηματιστηριακές χαρές και λύπες.
- ▶ Εάν το επιτρέπει ο χρόνος σήμερα ή σε κάποια άλλη συνάντηση στο PalTalk θα απαντήσω σε όποιες ερωτήσεις θέλετε.
- ▶ Όπως λέω συχνά δεν έχω ακούσει καμία ερώτηση που να είναι χαζή, κάτι που δεν μπορώ να ισχυριστώ για τις απαντήσεις μου !!!